

УДК 378.091.26:811.111

Т.А. КЛАДКОВА,

*аспірант кафедри методики викладання іноземних мов
Київського національного лінгвістичного університету*

ОБ'ЄКТИ КОНТРОЛЮ АНГЛОМОВНИХ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті зроблено короткий огляд різних моделей іншомовної комунікативної компетентності і розглянуто її мовленнєву складову як основний показник рівня володіння студентами іноземною мовою. Об'єктами контролю англомовних мовленнєвих компетентностей майбутніх психологів визначено іншомовні мовленнєві вміння у говорінні, аудіюванні, читанні та письмі у межах рівнів B1.2, B2.1.1, B2.1.2 і B2. Подано перелік конкретизованих і розроблених автором **умінь як об'єктів контролю** згідно з вищевказаними рівнями.

Ключові слова: об'єкти контролю, мовленнєві вміння, іншомовна комунікативна компетентність, рівні володіння мовою, майбутні психологи.

Постановка проблеми. Оволодіння іноземною мовою є складним психолого-педагогічним процесом, який неможливо здійснювати ефективно без належного контролю. Особливої уваги заслуговує організація процесу перевірки у зв'язку з модернізацією освітньої сфери, зокрема з переходом вищих навчальних закладів на кредитно-модульну систему навчання.

Аналіз останніх досліджень. Загалом проблемі контролю присвячено низку наукових праць у вітчизняній та зарубіжній літературі з методики навчання іноземних мов. Так, було досліджено процес формування та перевірки складових мовної компетентності (І.М. Курдюмова, Н.І. Красюк, Ю.В. Головач, Н.С. Саєнко, Л.П. Ашкінова, В.В. Голубець, В.В. Осідак, В.П. Овчаренко, О.О. Олейнікова, В.В. Панченко); компонентів мовленнєвої компетентності (І.М. Кошман, О.О. Куніна, Л.О. Долгова, Е.В. Тихомирова, О.П. Петренко, О.В. Кміть, О.О. Молокович, М.В. Мітіна, О.С. Парнюгін, С.І. Шукліна, Д.Ю. Телешев, О.О. Українська, К.В. Заруцька, Т.Г. Король, Я.А. Крапчатова); розглянуто комунікативну компетентність в цілому (В.О. Коккота, О.П. Петрашук, К.М. Гром, Н.Ю. Гутарева, І.О. Денисова, А. Hughes, С. Weir).

Формулювання мети. Зрозуміло, що контроль у процесі навчання іноземних мов ефективний тоді, коли правильно детерміновано об'єкти перевірки. Тому **метою статті** є аналіз і визначення об'єктів контролю як основного гіпотетично запланованого результату вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей, зокрема майбутніми спеціалістами у сфері психології.

Виклад основного матеріалу. Так, документально засвідчено, що кінцевою метою оволодіння іноземною мовою як у загальноосвітньому, так і у вищому навчальних закладах, є формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) [4, с. 90].

За визначенням А.М. Щукіна, ІКК – це здатність вирішувати засобами іноземної мови актуальні для тих, хто навчається, завдання спілкування у побутовій, навчальній, виробничій і культурній сферах життя; уміння того, хто навчається, користуватися фактами мови і мовлення для реалізації цілей спілкування [9, с. 109]. Зупинимось більш детально на компонентному складі ІКК.

Загальновідомо, що у методиці навчання іноземних мов існує перелік структур ІКК. Проте на сучасному етапі розвитку вітчизняної методики ІКК розглядається як сукупність мовленнєвих, мовних (лінгвістичних), лінгво-соціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей [4, с. 91]. Проведення контролю безпосередньо пов'язане з кожною з цих складових, однак прямим об'єктом виступають іншомовні мовленнєві компетентності. Такий вибір спричинений тим фактом, що на сьогодні у навчанні іноземної мови акцент робиться не на мові як системі, а на мовленні. При цьому оволодіння мовленнєвими компетентностями базується на мовних і перебуває у тісному взаємодоповнюючому зв'язку з іншими складовими. О.П. Петрашук поділяє компоненти ІКК на операційну (мовленнєва компетентність) та константну (всі інші складові ІКК) частини і стверджує, що безпосереднє вимірювання операційної частини ІКК може служити надійним способом опосередкованого рівня сформованості ІКК в цілому [5, с. 39].

Слідом за рядом авторів ми погоджуємося з вищевикладеними положеннями і вважаємо мовленнєву компетентність найважливішою складовою ІКК [8, с. 6; 1, с. 18; 2, с. 78]. Як відомо, саме наявність сформованих мовленнєвих умінь у студента свідчить про його здатність брати участь в усній і писемній комунікації, тобто про його рівень володіння іноземною мовою загалом. Знання слів, граматичних структур і правил користування ними, так само, як і вміння, пов'язані з оперуванням мовним матеріалом, не можуть бути основними об'єктами контролю, оскільки вони не забезпечують повноцінну інтеракцію у процесі спілкування. Дійсно, для встановлення навченості студента іноземної мови слід брати до уваги результати виконання ним мовленнєвих завдань: розуміти іншомовне усне чи писемне висловлювання, виражати свої думки в усній чи письмовій формі. Таким чином, провідними об'єктами контролю мають і повинні бути мовленнєві вміння в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі на основі автентичних матеріалів, які забезпечують перевірку знань, навичок і вмінь соціокультурного фону.

Необхідно зауважити, що визначення об'єктів контролю ІКК виходить із цілей навчання, що зафіксовані в чинних державних документах. Так, процес навчання іноземної мови у немовному вищому навчальному закладі регулюється Програмою з англійської мови для професійного спілкування (програма АМПС), Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (ЗЄР) та Галузевим стандартом вищої освіти. Навчальні цілі, описані програмою АМПС, встановлюються національним освітньо-кваліфікаційним стандартом для бакалаврів та узгоджуються із ЗЄР. Вони відповідають потребам майбутніх спеціалістів та очікуванням суспільства і включають у себе професійні комунікативні компетентності, які складаються із загальних мовленнєвих/навчальних умінь, мовних знань, соціолінгвістичної та прагматичної компетентностей [6, с. 8].

Згідно з програмою АМПС вихідним для студентів є рівень володіння мовою B2 (незалежний користувач) [6, с. 3]. Це означає, що повноцінне здійснення усіх видів мовленнєвої діяльності у межах зазначеного рівня передбачає сформованість у майбутніх психологів цілої низки вмінь, які, по суті, є об'єктами контролю і узгоджені відповідно до описаних у програмі АМПС дескрипторів володіння мовою [6, с. 9].

Оскільки наша методика контролю стосується не лише підсумкової перевірки по завершенні вивчення дисципліни, а використовується протягом всього періоду навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах, то нам необхідно розглянути мовленнєві вміння вхідного рівня володіння мовою студентами. Згідно з чинною Програмою з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів [7] **вихідним для випускників школи, а отже, і для вступників до немовних вищих навчальних закладів, є рівень V1+ (B1.2)**. Мовленнєві компетентності цього рівня, тобто компетентності в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі у вигляді вмінь і ролі об'єктів контролю розміщені у зазначеному освітньому документі [7].

Вищезгаданий перелік основних умінь, характерних для рівнів V1 і V2, презентує детальний опис об'єктів контролю іншомовних мовленнєвих компетентностей студентів немовних вищих навчальних закладів. Проте для проведення нашої методики контролю найбільш важливим є процес оволодіння майбутніми психологами іноземною мовою у межах зазначених рівнів, оскільки академічний курс «Іноземна мова за професійним спрямуван-

ням» розрахований на формування у студентів рівня B2 з вхідного B1.2. Саме для цього ЗЄР пропонують здійснювати калібрування рівнів володіння мовою на підрівні. Наприклад, у нашому випадку, рівень B2 варто розглядати з позицій B2.1 і B2.2. При цьому ефективно здійснення нашої методики контролю потребує подальшого розгалуження рівня B2.1 на додаткові підрівні B2.1.1 і B2.1.2. Самі ЗЄР не дають дескрипторів для таких підрівнів, вважаючи їх встановлення суб'єктивною процедурою [3, с. 32]. Проте окремі досягнення в оволодінні мовою у межах комунікативних мовленнєвих видів діяльності згідно з різними рівнями, у тому числі B2.1, описуються у ЗЄР (2003) [3, с. 57–82], EAQUALS descriptors (2008) [10].

Варто зауважити, що власне перелік сформованих мовленнєвих умінь, релевантних конкретному рівню володіння мовою, не демонструє кожному окремому викладачеві чітких перехідних тенденцій від одного рівня до іншого. У першу чергу, базові відмінності між рівнями володіння мовою зазначені у ЗЄР [3, с. 33–36]. Так, на рівні B1.2 користувачі іноземною мовою лише повідомляють інформацію, переважно конкретну, можуть висловити власну думку, але ще не в змозі її обґрунтувати, аргументувати, відстоювати власну точку зору, вони вміють узагальнювати, але ще не виділяють усі деталі. На рівні B2.1 з'являється впевненість у користуванні мовою, хоча мовці висловлюються ще у деяких випадках повільно, але вже можуть ефективно аргументувати свою точку зору. На рівні B2.2 користувачі іноземною мовою уже вміють досить ефективно брати участь в інтеракції, володіють широким спектром засобів для переконання.

Оскільки, як уже було наголошено вище, для нашого дослідження найбільш важливим є рівень B2.1, то доцільно більш детально відобразити специфікації саме цього рівня. Згідно з ЗЄР [3, с. 35] рівень B2.1 характеризується такими новоутвореннями:

1. *Ефективна аргументація*, яка проявляється у вміннях висловлюватися «за» та захищати свої погляди в дискусії, наводячи релевантні пояснення, аргументи і коментарі; пояснювати точку зору про основні положення теми, вказуючи на переваги та недоліки різних суджень; будувати низку послідовних аргументів; розвивати аргумент, наводячи докази на підтримку або проти певної точки зору; пояснювати проблему та висвітлювати її таким чином, щоб інша сторона в переговорах поступилася; розмірковувати про причини, наслідки, гіпотетичні ситуації; брати активну участь у неформальній дискусії у знайомих контекстах, коментуючи, висвітлюючи точку зору, оцінюючи альтернативні пропозиції, створюючи гіпотези та реагуючи на гіпотези інших.

2. *Новий статус у соціальному дискурсі*, що реалізовується у вміннях розмовляти природно, швидко й ефективно; розуміти в деталях те, що сказано нормативною усною мовою навіть в умовах шуму; ініціювати розмову, вступати, коли потрібно, у розмову та завершувати розмову, коли це потрібно, хоча не завжди елегантно; застосовувати «запасні» фрази (наприклад «На це запитання важко відповісти»), для того щоб виграти час з метою сформулювати те, що хочеш; спілкуватися з таким ступенем швидкості і спонтанності, що це робить цілком можливим регулярне спілкування з носіями мови, не примушуючи іншу сторону напружуватись в інтеракції; пристосовуватись до змін у розмові, стилі та наголосу, що є нормальним для неї; підтримувати стосунки з носіями мови так, щоб навмисне не забавляти і не дратувати їх, чи примушувати їх поводитись інакше, ніж вони б поводитись під час контакту з такими ж носіями мови.

3. *Новий ступінь мовленнєвого усвідомлення*, що виявляється у вміннях виправляти помилки, якщо вони призвели до непорозуміння; помічати власні «улюблені помилки» і свідомо стежити за своєю мовою, щоб їх не допустити; взагалі виправляти «слизькі місця» та помилки при їх усвідомленні; планувати те, що слід сказати, і добирати засоби для цього, враховуючи ефект сказаного для реципієнта/ів.

Отже, на основі ретельного компаративного аналізу чинних державних документів з освітньої галузі та літературних джерел з методики навчання іноземних мов, нами було конкретизовано, оновлено та розроблено дескриптори рівнів B1.2, B2.1.1, B2.1.2 і B2, а саме мовленнєві вміння, які виступають об'єктами контролю. Вищезгадані результати узагальнено в табл. 1.

Висновки. Таким чином, досягнення успіху у формуванні ІКК у майбутніх психологів здійснюється шляхом оволодіння низкою мовленнєвих умінь, які є об'єктами комплексно-

Таблиця 1

Об'єкти контролю іншомовних мовленнєвих умінь майбутніх психологів згідно з рівнями В1.2, В2.1.1, В2.1.2 і В2

Ріень	Аудіювання	Говоріння		Читання	Письмо
		Монологічне мовлення	Діалогічне мовлення		
В1.2	Вміння розуміти головну ідею, необхідну інформацію та основний зміст текстів відповідно до тематики ситуативного спілкування	Вміння продукувати монолог відповідно до певної ситуації повсякденного життя (з точки зору теперішнього, минулого чи майбутнього) або у зв'язку з прочитаним, побаченим, почутим, висловлюючи своє ставлення і дотримуючись нормативного мовлення	Вміння вести бесіду з однією чи кількома особами відповідно до комунікативної ситуації, розширюючи запропоновану співрозмовником (-ами) тему чи переходячи на іншу, при цьому адекватно поводитися, використовуючи міміку, жести і дотримуючись мовленнєвої поведінки та основних норм, прийнятих у країні, мова якої вивчається	Вміння читати (з повним розумінням чи з метою пошуку необхідної інформації) тексти різнопланового характеру, побудовані на знайомому мовному матеріалі	Вміння заповнювати анкети, писати привітання, запрошення, оголошення, листки-повідомлення, форми розповіді/опису, висловлюючи свої враження, думки про осіб, події, об'єкти, явища, факти
В2.1.1	Вміння розуміти головну ідею, необхідну інформацію та деталі досить складного мовлення, що звучить нормативною усною мовою як на конкретні, так і абстрактні теми з психології. Вміння розуміти у межах психологічної галузі розгорнуте мовлення, що містить низку послідовних аргументів. Вміння розуміти з певним зусиллям багато з радіо-/телепередач (на психологічну тематику), мовлення яких нормативне, при цьому визначати настрій, тон мовця тощо	Вміння продукувати чіткий детальний монолог та презентації широкого ряду предметів, які стосуються психологічної науки, аргументуючи сказане різними доказами «за» і «проти», при цьому використовувати широкий діапазон основних граматичних структур та лексичних одиниць для побудови ланцюжка міркувань	Вміння розуміти з деяким зусиллям, більшість із того, про що говориться на психологічну тематику, висловлюючись «за» чи «проти» і чітко підтримуючи певні погляди. Вміння спілкуватися настільки вільно і спонтанно у межах сфери психології, що це дозволяє здійснювати регулярну інтеракцію з носіями мови без жодних незручностей для кожної сторони. Вміння помічати і виправляти власні помилки, якщо вони призвели до непорозуміння	Вміння розуміти основну, другорядну та необхідну інформацію з текстів різнопланового характеру, пов'язаних зі сферою психології, у межах знайомого мовного матеріалу, при цьому визначати авторські особливості погляди	Вміння писати з правильним використанням граматики і достатнього словника чіткі детальні тексти на різні теми, що стосуються психології, наводять низку послідовних аргументів «за» і «проти» певної точки зору, користуючись обмеженим діапазоном мовних засобів для висловлення думок

Продовження табл. 1

Ріень	Аудіювання	Говоріння		Читання	Письмо
		Монологічне мовлення	Діалогічне мовлення		
B2.1.2	Вміння розуміти головну ідею, необхідну інформацію та деталі складного мовлення, що звучить нормативною усною мовою навіть в умовах шуму як на конкретні, абстрактні, так і професійні теми з психології. Вміння розуміти розгорнуте мовлення, що містить розвинену аргументацію з доказами «за» і «проти» певної точки зору та з відповідними прикладами і коментарями у межах сфери психології. Вміння розуміти з певним зусиллям більшість радіо-/телепередач (на психологічну тематику), мовлення яких нормативне, при цьому визначати настрій, тон мовця тощо	Вміння продукувати чіткий детальної монолог та презентації широкого ряду предметів, які стосуються психологічної науки, розвиваючи досить об'ємну чітку аргументацію з відповідними прикладами і поясненнями, при цьому використовувати широкий діапазон основних граматичних структур та лексичних одиниць для побудови ланцюжка міркувань	Вміння розуміти з деяким зусиллям, більшість із того, що говориться на психологічну тематику, висловлюючись «за» чи «проти» і чітко підтримуючи певні погляди, наводячи відповідні пояснення та аргументи. Вміння спілкуватися настільки вільно і спонтанно у межах сфери психології, що це дозволяє здійснювати регулярну інтеракцію з носіями мови без жодних незручностей для кожної сторони, пристосовуючись до змін у розмові, стилі та наголосу, що є нормальним для неї, при цьому розуміти в деталях те, що сказано нормативною усною мовою, навіть в умовах шуму. Вміння помічати і виправляти власні помилки, якщо вони призвели до непорозуміння, і свідомо стежити за своєю мовою, щоб їх не допустити	Вміння розуміти основну, другорядну та необхідну інформацію з текстів різнопланового характеру, пов'язаних зі сферою психології, з високим ступенем автентичності у межах досить знайомого мовного матеріалу з психологічної тематики, при цьому визначати авторську позицію	Вміння писати з правильним використанням граматики і достатнього словника чіткі детальні тексти на різні теми з психології, з розвиненою аргументацією «за» і «проти» певної точки зору та з релевантними прикладами і поясненнями, користуючись відповідними мовними засобами для висловлення думок
B2	Вміння розуміти основну ідею, інформацію та складні повідомлення, що пов'язані з академічною та психологічною сферами. Вміння розуміти загальний зміст у автентичних радіо- і телепередач, пов'язаних з академічною та психологічною сферами. Вміння розуміти намір, спрямування, деталізовані завдання і звіти, резюме, протоколи, заповнювати бланки та продукувати	Вміння продукувати чіткий, детальний монолог і виступати з підготовленими індивідуальними презентаціями з широкого кола тем академічного та психологічного спрямування, користуючись базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткий, логічно об'єднаний дискурс	Вміння розпізнавати та реагувати на основні ідеї, суттєво важливі інформацію, доволі складні повідомлення та оголошення, чітко аргументуючи їх і поводячись адекватно у типових академічних та пов'язаних зі спеціальністю «Психологія» ситуаціях. Вміння висловлювати	Вміння розуміти автентичну кореспонденцію та автентичні тексти з підручників, газет, популярних і спеціалізованих журналів та Інтернетівських джерел у межах академічної та психологічної сфер. Вміння розуміти намір, позицію/точку зору автора в автентичних текстах,	Вміння писати з високим ступенем граматичної коректності у межах академічної та психологічної сфер зрозумілі деталізовані тексти різного спрямування, деталізовані завдання і звіти, резюме, протоколи, заповнювати бланки та продукувати

Закінчення табл. 1

Ріень	Аудіювання	Говоріння		Читання	Письмо
		Монологічне мовлення	Діалогічне мовлення		
	позицію/точку зору мовця, розрізняючи різні стилістичні реєстри в спілкуванні з людьми різного віку і соціального статусу		думки щодо змісту автентичних радіо- і телевізійних програм, пов'язаних з академічною та психологічною сферами; - вміння реагувати адекватно на позицію/ точку зору співрозмовника, використовуючи широку низку мовленнєвих функцій і пристосовуючись до змін, які зазвичай трапляються під час бесіди	пов'язаних з академічною та психологічною галузями, розрізняючи різні стилістичні реєстри мовлення з людьми різного віку і соціального статусу	ділову та професійну кореспонденцію, використовуючи широку низку мовленнєвих функцій і користуючись базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткий, логічно об'єднаний дискурс

го контролю. Отже, коли рівень сформованості цих умінь відповідає вимогам, передбаченим державними документами для немовних вищих навчальних закладів, можна говорити про володіння студентами мовленнєвою діяльністю на певному рівні, в нашому випадку – рівнях В1.2, В2.1.1, В2.1.2 і В2, які доцільно та ефективно перевіряти за допомогою нашої методики контролю. Надалі означені об'єкти будуть зумовлювати вибір засобів проведення комплексної перевірки рівня сформованості іншомовних мовленнєвих компетентностей майбутніх психологів. Висвітленню цього питання з урахуванням викладених вище теоретичних засад буде присвячено наші подальші дослідження.

Список використаних джерел

1. Вопросы контроля обученности учащихся иностранному языку: метод. пособие / под. ред. А.А. Миролубова. – Обнинск: Титул, 2001. – 80 с.
2. Иванова Т.В. Теория и методика обучения иностранному языку: Базовый курс лекций. Ч. II / Т.В. Иванова, И.А. Сухова. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2008. – 102 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О.Б. Бігич, Н.Ф. Бориско, Г.Е. Борецька [та ін.]; за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
5. Петрашук О.П. Теоретичні основи контролю іншомовної комунікативної компетенції учнів середньої загальноосвітньої школи: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Олена Петрівна Петрашук. – К., 2000. – 553 с.
6. Програма з англійської мови для професійного спілкування / кол. авторів: Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуенок [та ін.]. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
7. Програма «Іноземна мова для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів». Рівень стандарту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/materials/program/8793>
8. Тарнопольский О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посіб. / О.Б. Тарнопольский. – К.: Фірма «ІНКОС», 2006. – 248 с.
9. Щукин А.Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 единиц / А.Н. Щукин. – М.: Астрель: АСТ: Хранитель, 2007. – 746 с.
10. http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/cefr_scale_EN.asp

References

1. Mirolyubova, A.A. (ed.), (2001), *Voprosy kontrolja obuchennosti uchasshihsjia inostrannomu jazyku* [Verification of proficiency of foreign language students], Titul Publ., Obninsk, Russia, 80 p.
2. Ivanova, T.V. and Suhova, I.A. (2008), *Teorija i metodika obuchenija inostrannomu jazyku* [Theory and methods of teaching a foreign language], part II. BGPU Publ., Ufa, Russia, 102 p.
3. Nikolaieva, S.Yu. (ed.), (2003), *Zahal'noievropejs'ki Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia* [Pan-European Recommendations for language education: learning, teaching, assessment], Lenvit Publ., Kyiv, Ukraine, 273 p.
4. Bihych, O.B., Borysko, N.F. and Borets'ka, H.E. (2013), *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kul'tur: teorija i praktyka* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice], ed. S.Yu. Nikolaieva, Lenvit Publ., Kyiv, Ukraine, 590 p.
5. Petraschuk, O.P. (2000), *Teoretychni osnovy kontroliu inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii uchniv seredn'oi zahal'noosvitn'oi shkoly*. Dys. dokt. ped. nauk [Theoretical basis of control of foreign language communicative competence of students of secondary school. PhD ped. sci. diss.], Kyiv. Ukraine, 553 p.

6. Bakaieva, H.Ye., Borysenko, O.A. and Zuienok, I.I. (2005), *Prohrama z anhlijs'koi movy dlia profesijnoho spilkuvannia* [Program English for professional communication], Lenvit Publ., Kyiv, Ukraine, 119 p.

7. *Prohrama Inozemna Mova dlia 10-11 klasiv zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv. Riven' standartu* [The Foreign Language program for 10-11 grades of secondary schools. The level of the standard], available at: <http://osvita.ua/school/materials/program/8793> (accessed 7 February 2015).

8. Tarnopol'skyj, O.B. (2006), *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diial'nosti u vyschomu movnomu zakladi osvity* [Would. Methods of teaching foreign language speech activity language in higher educational institution], Firma "INKOS" Publ., Kyiv, Ukraine, 248 p.

9. Shhukin, A.N. (2007), *Lingvodidakticheskij jenciklopedicheskij slovar': bolee 2000 edinic* [Linguo-didactic encyclopedic dictionary of over 2000 units], Astrel': AST: Hranitel' Publ., Moscow, Ukraine, 746 p.

10. http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elp-reg/cefr_scale_EN.asp

В статье сделан краткий обзор разных моделей иноязычной коммуникативной компетенции и рассмотрен ее речевой компонент как основной показатель уровня владения студентами иностранным языком. Объектами контроля англоязычных речевых компетентностей будущих психологов определены речевые умения в говорении, аудировании, чтении и письме в пределах уровней B1.2, B2.1.1, B2.1.2 і B2. Представлен перечень конкретизированных и лично разработанных умений как объектов контроля в соответствии с вышеуказанными уровнями.

Ключевые слова: объекты контроля, речевые умения, иноязычная коммуникативная компетенция, уровни владения языком, будущие психологи.

The article deals with organizing the assessment of the English proficiency level of future specialists in psychology. The author has specified, developed, and expanded descriptors for B1.2, B2.1.1, B2.1.2 and B2 levels to determine English proficiency level of future psychologists studying at a higher education institution.

Key words: objects of assessment, speech skills, foreign communicative competence, levels of language proficiency, future psychologists.

Одержано 4.03.2015.